

Asia: VN/27753/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n vihreitä joukkolainoja koskevan asetuksen täytäntöönpanosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia: VN/27753/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n vihreitä joukkolainoja koskevan asetuksen täytäntöönpanosta

EU-taksonomian mukaisuuden varmentaminen on keskeistä liikkeeseenlaskijan vihreissä joukkolainoissa

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta hallituksen esityksesi eduskunnalle EU:n vihreitä joukkolainoja koskevan asetuksen täytäntöönpanosta, VN/27753/2023. Lausumme kohteliaimmin seuraavanlaisesti.

Useat sidosryhmät perustavat entistä enemmän vihreän investointipäätöksensä yrityksen antamaan informaatioon. Yrityksen velvollisuus raportoida yrityksen liiketoiminnasta EU-taksonomian asettamien kriteerien mukaisesti yleistyy EU-sääntelyssä jatkuvasti. EU-taksonomian mukaisuuden vaatimus koskee mm. pörssiyritysten kestävyysraportteja tämän vuoden alusta sekä vihreitä joukkolainoja nyt lausuttavana olevan EU:n vihreitä joukkolainoja koskevan asetuksen ja hallituksen esityksen voimaantulon myötä 21. joulukuuta 2024 lähtien. Viime lokakuussa hyväksytyn asetuksen säännöt velvoittavat vain yrityksiä, jotka haluavat las-kea liikkeelle vihreitä joukkovelkakirjoja. Tavoitteena on antaa sijoittajille varmennus siitä, että varat käytetään hankkeisiin, jotka ovat linjassa EU-taksonomian kanssa, joka määrittelee kestävätkä sijoitukset.

Pidämme EU:n vihreitä joukkolainoja koskevan asetuksen voimaantuloa, ja siitä johtuvaa kansallisen lainsäädännön muuttamista vastaamaan asetuksen vaatimuksia hallituksen esityksen ehdotuksien mukaisesti tervetulleena. EU:n vihreitä joukkolainoja koskeva asetus muodostaa yhteyden olemassa oleviin EU:n sääntelyihin, kuten EU:n taksonomia-asetukseen ja kestävyys-raportointidirektiiviin. Tämä antaa rahoitusmarkkinatoimijoille mahdollisuuden hyötyä synergioista. Toisin kuin jo markkinoita säänteleviä asetuksia, EU:n vihreitä joukkolainoja koskeva asetus asettaa kehyksen, joka noudattaa EU:n vihreää sääntelyä.

EU-taksonomia sanelee vihreiden joukkovelkakirjojen ulkopuolista lausuntoa

Vihreiden joukkovelkakirjojen markkinat ovat kasvaneet nopeasti muiden kehittyvien joukkovelkakirjojen kanssa rahoittaakseen laajoja kestävyystavoitteita. Asetuksessa säännellään vihreille joukkovelkakirjoille kestäviä tavoitteita, erityisesti tavoitteita ympäristökestävyydelle. Vihreä joukkovelkakirja on samanlainen kuin muut joukkovelkakirjalainat, mutta rahoitusta voi käyttää vain hyväksytyihin vihreisiin projekteihin kuten energian käytän tehostamiseen, uusiutuvaan energiaan ja jätteiden hyväksikäyttöön. Tarkoituksena on estää viherpesua ja hyödyntää sisämarkkinoita unionin ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

Lausunnon vihreiden joukkolainojen ympäristökestävyydestä antaa ulkopuolinen arvioija, joka antaa riippumaton lausuntonsa vihreän joukkolainan EU-taksonomian mukaisuudesta. Asetuksen resitaalissa todetaan, että ”tarjotessaan palveluja tämän asetuksen nojalla ulkopuolisten arvioijien olisi annettava riippumaton lausunto siitä, onko liikkeeseenlaskija noudattanut luokitus-järjestelmän vaatimuksia. Arvioidessaan määrällisten kriteerien noudattamista ulkopuolisten arvioijien olisi todennettava, että ennakoivat arviot perustuvat kohtuullisiin oletuksiin antamatta takeita tuloksista. Arvioidessaan laadullisten kriteerien noudattamista ulkopuolisten arvioijien olisi todennettava, että on olemassa asianmukaiset prosessit ja asianmukaisen huolellisuuden järjestelmät, jotka on suunniteltu arvioimaan, lieventämään ja korjaamaan riskejä ja muita ongelmia, joita saattaa esiintyä kyseisten kriteerien osalta.”

Ulkopuolisen asiantuntijan näkemyksellä ei pyritä ainoastaan selvittämään, onko vihreä joukkovelkakirja allokoitu sellaisiin hankkeisiin, jotka on määritelty, tai onko niihin liittyviä varoja hoidettu niin kuin vihreän joukkovelkakirjan ehdoissa on luvattu. Ulkopuoliset arvioijat antavat lisäksi näkemyksenä siitä, täyttävätkö hankkeet tai varat investointien kriteerit, jotta ne voidaan luokitella vihreiksi EU-taksonomian mukaan. Oletuksena on, että varat todellakin sijoitetaan täysimääräisesti hankkeisiin tai varoihin, kuten vihreän joukkovelkakirjan ehdoissa kuvataan.

Katsomme tärkeäksi, että lausunnon tekee riippumaton, EU-taksonomiasta kokemusta omaava ulkopuolinen arvioija, ja että lausunto laaditaan hyväksytyyn kestävyysvarmennusviitekehyksen mukaisesti. Ulkopuolisina arvioijina voivat toimia esimerkiksi tilintarkastusyhteisöjä/tilintarkastajia tai muu ulkopuolinen arvioija (second party opinion providers/external reviewers).

Sijoittajille annettavien vihreiden joukkovelkakirjojen tietojen on oltava luotettavia

Varmistaakseen sijoittajansuojan, luotettavuuden, läpinäkyvyyden, vertailtavuuden ja toimivuuden, pidämme seuraavia vihreiden joukkovelkakirjojen asetuksen asettamia vaatimuksia tärkeinä:

1. vihreiden joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijan raportoinnin viitekehysten on oltava yhdenmukainen EU:n vihreitä joukkolainoja koskevan EU-taksonomia asetuksen kanssa.
2. sataprosenttia varoista on kohdistettava taloudellisiin toimintoihin, jotka täyttävät EU:n taksonomian vihreän joukkovelkakirjan erääntymisen saakka.
3. rekisteröitynyt ulkopuolinen arvioija lausuu vihreiden joukkovelkakirjojen yhdenmukaisuutta EU:n vihreitä joukkolainoja koskevan asetuksen mukaan, erityisesti taksonomian noudattamisen suhteen.

Katsomme, että EU:n vihreitä joukkolainoja koskevan asetuksen vaatimus EU-taksonomian mukaisuudesta takaa sijoittajien ja muiden sidosryhmien luottamuksen taustalla olevan ympäristölaadun. EU:n taksonomian asettamat luokituskriteerit vähentävät epävarmuutta siitä, mitä tulisi pitää vihreänä.

Ulkopuoliselta arvioijalta vaaditaan kokemusta EU-taksonomiasta ja standardoiduista prosesseista

EU-taksonomian mukaisuudesta lausuminen esiintyy kestävyysraportin varmentamisessa. Kestävyysraportointitarkastajat lausuvat rajoitetulla varmuudella kestävyysraportin varmennuskertomuksessa EU-taksonomian raportointivaatimusten noudattamisesta ensimmäistä kertaa pörssilistattujen yritysten toimintakertomuksessa vuonna 2025. Kestävyysraportoinnin tarkastus alkaa kuitenkin jo tämän vuoden aikana. Kestävyysraportointitarkastajat, KRT, jotka ovat suorittaneet Suomen Tilintarkastajien ESG-valmennusohjelman (60 h), ovat syvällisesti perehtyneet EU-taksonomiaan, ja suorittaneet hyväksytysti valmennusohjelmaan kuuluvan tentin. Kestävyysraportointitarkastajat ovat näin ensimmäisten joukossa, jotka pystyisivät lausumaan myös vihreiden joukkovelkakirjojen EU-taksonomian mukaisuutta hyödyntäen kokemustaan kestävyysraportoinnin varmentamisesta.

Nykyisin vakiintunut markkinakäytäntö arvopaperien liikkeeseenlaskun yhteydessä on, että liikkeeseenlaskija pyytää riippumattomalta tilintarkastajalta ns. comfort letterin liikkeeseenlaskijan

taloudellisesta tilanteesta. Tästä syystä tilintarkastajilla on arvopaperin liikkeeseenlaskuun liittyvästä varmennustehtävästä kokemusta, ja varmennustehtävään on muodostunut hyviä käytäntöjä. Tämän laajeneminen nimenomaisesti myös vihreisiin joukkovelkakirjoihin olisi tämän vuoksi luontevaa ja perusteltua niin osaamisen, sujuvien markkinakäytäntöjen kuin pääomamarkkinoilla julkistettavan informaation luotettavuuden näkökulmasta.

Haasteena muiden ulkopuolisten arvioijien käyttämisessä vihreiden joukkovelkakirjojen taksonomian mukaisuuden tarkastelussa on heidän vähäinen käytännön kokemuksensa EU-taksonomiasta. Esimerkiksi prosessit, joiden perusteella muut ulkopuoliset arvioijat näkemyksen muodostavat, eivät ole standardoituja ja läpinäkyviä. Sama koskee viitekehystä, jolla varmistetaan ulkopuolisten arvioijien työn riippumattomuutta. Tästä syystä epä johdonmukaisuutta voi esiintyä muun ulkopuolisen arvioijan lausunnoissa vihreiden joukkovelkakirjojen EU-taksonomian mukaisuudesta markkinoilla. Sijoittajien ja muiden sidosryhmien näkökulmasta hajonta arvioinnin tuloksista ei lisää luottamusta markkinoilla.

Rahoituksen kanavoinnissa EU:n vihreän kasvun vauhdittamiseksi pidämme EU-taksonomian mukaisuuden varmentamista hyväksytyyn kestävyysvarmennusviitekehyyksen mukaan keskeisenä liikkeeseenlaskijan vihreissä joukkolainoissa.

Ulkopuoliset arvioijat rekisteröidään ja arvioijia valvotaan

Ulkopuolisen arvioijan on rekisteröidyttävä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle (ES-MA), mikäli aikoo arvioida vihreiden joukkolainojen vihreitä kriteereitä, joita liikkeeseenlaskijat käyttävät valitessaan hankkeita rahoitettavaksi.

Asetuksessa säädetään, että ESMA ylläpitää rekisteriä ulkopuolisista arvioijista. Tästä syystä ESMA on aloittanut kuulemisen luonnoksesta EU:n vihreiden joukkovelkakirjojen asetuksen mukaisista teknisistä määräyksistä (RTS) koskien ulkopuolisten arvioijien rekisteröintiä ja valvontaa. Kuulemisessa kiinnitetään huomiota ulkopuolisen arvioijan rekisteröinnin edellytyksiin sekä pätevyyteen ja toimintaan liittyviin kriteereihin. Ehdotuksissaan ESMA pyrkii standardoimaan rekisteröintivaatimuksia ja edistämään tasapuolisten kilpailuedellytysten kehittämistä alentamalla hakijoiden pääsymaksuja.

Arvioidakseen ammatillista pätevyyttä ja asiaankuuluvaa kokemusta ulkoinen arvioija toimittaa ESMA:lle ajantasaiset ansioluettelot jokaisesta sen ylimmän johdon ja hallituksen jäsenestä. Ansioluetteloiden tulee sisältää erityisesti a) koulutustiedot, mukaan lukien akateemiset ja ammatilliset sertifikaatit sekä muu relevantti koulutus ja b) työhistoria, sisältäen tehtävien laajuuden ja keston, korostaen niitä toimintoja, jotka ovat relevantteja ulkoisen arvioijan tehtävässä.

Ammatillisen pätevyyden osalta huomioidaan koulutuksen taso ja laatu sekä sen liittyminen rahoitus- tai kestävyysliittymiin palveluihin tai muihin relevantteihin tietämysalueisiin ulkoisen arvioijan liiketoiminnassa. Tätä varten ESMA ottaa huomioon sekä koulutuksen ja koulutuksen kautta saavutetun teoreettisen tiedon ja taidot että käytännön kokemuksen, jonka seniorijohto ja hallituksen jäsenet ovat saaneet aiemmissa tehtävissään.

Kokemuksen osalta huomioidaan ammatillinen kokemus, joka on saatu johtotehtävistä riittävän pitkän ajanjakson aikana toiminnoissa, kuten laadunvarmistus, laadunvalvonta, ennen ja jälkeen liikkeeseenlaskun suoritettavat tarkastukset, toisen osapuolen kantaa ottavien lausuntojen antaminen tai rahoituspalvelut.

Toteamme, että tällaiset edellytykset ja vaatimukset ovat osa tilintarkastajan hyväksymisvaatimuksia ja tilintarkastajia koskevaa sääntelyä. Vuoden alusta kestävyysraportointia koskevan sääntelyn voimaantulon myötä, kestävyysraportoinnin tarkastaminen ja kestävyysraportin varmentaminen vaatii uuden tutkinnon, ns. KRT-tutkinnon suorittamisen. KRT-tutkinto edellyttää kestävyysraportointitarkastajalta nimenomaisesti kestävyysraportoinnin ja EU-taksonomian asiantuntemusta ja sen osaamisen ylläpitämistä.

Pidämme hallituksen esityksen ehdotuksia koskien Finanssivalvonnan valvonta- ja muita toimivaltuuksia perusteltuina.

Helsingissä 24. päivänä huhtikuuta 2024

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

Aleksi Martamo

Hallituksen puheenjohtaja

Sanna Alakare

Toiminnanjohtaja

Minkkinen Tuula
Suomen Tilintarkastajat ry